

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi polji.

List za šolo in dom.

Velja
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 6.

V Ljubljani 15. marca 1872.

Tečaj XII.

Ukaz ministra za bogočastje in nauk od 15. novembra 1869, števil. 10864, s katerim se razglašajo določila pri spraševanju učiteljev za ljudske in meščanske šole.

Da se izvršijo §§. 38 — 40 državne postave od 14. maja 1869. (Derž. postave list št. 62), ukaznjem na podlagi §. 78. te postave sledeče:

§. 1. Za izpraševanje učiteljev za splošne ljudske šole in meščanske šole postavile se bodo posebne spraševanjske komisije (§. 38 državne postave od 14. maja 1869). Ude te komisije imenuje za tri leta minister za nauk in bogočastje; ti dobivajo za svoj trud posebno plačilo in po potrebi navprečino (pauschale) za stroške na potah in dnine.

Minister zaznamova tudi tistega uda, kteremu je izročeno tehnično vodstvo izpraševanj in družih opravil, kakor tudi njegovega namestnika. Pervi ima naslov: vodja spraševanjske komisije za splošne ljudske in meščanske šole“.

§. 2. Sedeži teh spraševanjskih komisij so: Dunaj, Linc, Solnograd, Bregenca, Inšpruk, Trident, Celovec, Ljubljana, Gradec, Terst, Praga, Litomerice, Budejevica, Bern, Olomuc, Opava.

§. 3. Izprašuje se dvakrat v letu, in sicer v prvi polovici mesecev aprila in oktobra.

§. 4. Učiteljska sposobnost more se izreči ali za splošne ljudske in meščanske šole ali pa samo za prve (ljudske šole) (§. 38, odst. 5, derž. postave od 14. maja 1869).

§. 5. Učiteljska sposobnost za meščanske šole se raztegne ali na vse učne predmete ali le na eno sledečih verst (strokovni učitelji) 1. jezikoslovno-zgodovinski predmeti, kakor jezikoslovni nauk, vgodovina in zemljepisje in nauk o vzreji in podučevanju; 2. matematično-naturoznanski predmeti, kakor: matematika, prirodopisje in prirodoslovje, risanje, nauk o vzreji in podučevanju.

§. 6. Vsaki kandidat, ki hoče postati sposoben za meščanske šole, mora se najmanj podvreči izpraševanju iz vseh predmetov ene verste (§. 5). Prosto je kandidatu, da se dá izpraševati tudi iz enega ali več predmetov druge verste.

Na vsak način pa mora kandidat v predmetih druge verste imeti tiste znanosti, ki se tirjajo pri sposobnosti za splošne ljudske šole.

§. 7. Kdor se hoče preskušnje vdeleževati, mora se pri vodstvu spraševanjske komisije pismeno oglasiti in povedati, ktera izpraševanja namerava delati (§§. 4 in 5). Temu naznanilu se prilaga:

- a) Kratek popis razmer v življenji in učnega pota.
- b) Spričalo zrelosti, zadobljeno na kaki učiteljski izobraževalnici.
- c) Dokaz, da je bil naj manj dve leti v praktični učiteljski službi.

Tisti, ki svojih študij niso doveršili na kaki javni učiteljski pripravnici, dokazati morajo tudi s spričalom svojo telesno spretnost.

Kedaj naj se iz posebnih vzrokov k preskušnjam dopušča, ako ravno niso naštete priloge popolne, to določuje minister.

§. 8. Preskušnja je teoretična in praktična.

Teoretična preskušnja je ustmena in pismena.

Ustmena preskušnja je javna. Pismena skušnja se pri enoglasnem sklepu komisije spregleda tistim, ki s pisateljskimi deli svojo sposobnost dokažejo. Da bi se ustmeno in praktično izpraševanje odpustilo, ni dovoljeno.

§. 9. Pismeno izpraševanje kandidatov za splošne ljudske šole obsega:

1. spisati sestavek v učnem jeziku oziroma v drugem deželnem jeziku;
2. rešiti več matematičnih nalog;
3. izdelati več vprašanj iz drugih predmetov, zlasti iz nauka o vzreji in podučevanju.

Pripravniki za meščanske šole dobodó iz vseh izvoljenih predmetov pismene naloge.

§. 10. Ustmena preskušnja kandidatov za splošne ljudske šole obsega vse predmete, ki se učé na učiteljskih izobraževalnicah.

Kandidat se mora izkazati, da se je po dokončani učiteljski pripravnici prizadeval, svoje vednosti pomnožiti in ukrepiti, pomanjkanje znaností dopolniti, in da je popolnoma seznanjen z nauki ljudskih šol gledé zadržaja in metode.

Pri preskušnje naj se toliko povzveda, ali zna kandidat vse drobtine raznih predmetov prav natanko, narveč ali je dobro zveden v predmetih ljudske šole, ali so mu njegove vednosti dobro vterjene in jasne, in ali razumeva metodično obravnavati učne predmete.

§. 11. Za sposobnost podučevati na meščanskih šolah se tirja v posamnih predmetih to-le:

1. **Pedagogika:** Znanje naj važnejših naukov iz dušeslovja in logike; znanje telesnega in dušnega razvijanja otroškega in sredstev za pravo to izobraževanje in razvijanje; zvedenost v načelih podučevanja, s posebnim ozirom na obravnavo predmetov, ktere si je kandidat izvolil; znanje historičnega razvijanja ljudske in meščanske šole in naloge njene v sedanjem času; znanje pedagogične povestnice od 16. stoletja naprej, nazadnje zvedenost v načelih šolskega strahovanja.

2. **Učni jezik:** Znanje slovnice, splošni spregled o razvitku jezikovem, zvedenost o oblikah prosaičnih in pesniških spisov, zvedenost v važnejših dobah nove literaturne zgodovine; primerjena izurjenost v spisovanji in zmožnost rečno in jezikoslovno razlagati težavnejša berila.

Po enakem načinu se izprašuje drugi deželni jezik.

3. **Matematika:** Znanje aritmetike in sicer tudi viših računov, kakor so v navadi pri kupčijskih razmerah, natančno znanje algebre, planimetrije, stereometrije in ravne trigonometrije.

4. **Povestnica:** Naj važnejše dogodke občne povestnice, zlasti znanje zgodovine gerške in rimske, potem srednje Evrope v srednjem in novem veku, spregledno znanje domovinske zgodovine.

5. **Zemljepisje:** Natančno poznanje zemlje v matematičnem, fizikalnem in političnem obziru; posebno znanje v zemljepisji naše domovine in razumevanje naše ustave.

6. **Naturoznanstvo:**

a) **Prirodopisje:** Spregledna znanost treh natornih delov (kraljestev) in poznanje važnejših naturo-historičnih zistem; dovoljna izurjenost v določevanju navadnih prirodnin. **Prirodoslovje:** Znanje kemičnih pervin in navadnih neorganičnih in organskih spon; vednost najvažnejših zakonov fizike, kolikor se jih more izkazati na podlagi eksperimentov; zmožnost, najvažnejše fizikalne priprave razlagati in rabiti, nekoliko spretnosti pri eksperimentiranji z bolj rabljenimi aparati.

7. **Risanje:** Izurjenost v risanji navadnih geometričnih podob (figur) s prosto roko in v pravem ponarejanji senčnatih predlag; poznanje važnih načel perspektive; sposobnost navadna orodja po naturi risati.

§. 12. Za lepopisje, za risanje s prosto roko in z ravnilom; za godbo in petje more spraševalna komisija zaukazati posebno preskušnjo, ali pa se iz pokazanih zmožnosti sklepa, ali se kandidatu sposobnost izreče ali odreče. Preskušnja iz godbe se odpušča tistim kandidatom, kteri hočejo prositi le za službe, na kterih se godbine znanosti ne tirjajo. To pa se mora v dotičnem spričalu zaznamovati.

§. 13. Pismena preskušnja se izdelujejo pod nadzorstvom udov spraševalne komisije.

(Konec sledi.)

Ustrahovanje v šoli.

(Dalje in konec.)

Moja misel je, da se učitelj pri izbirkah dopuščenih pomočkov, ktere ima za ohranjenje šolskega reda, palice lahko ogiblje. In zakaj bi tudi palico rabil, kjer zadostuje resna beseda? In zakaj bi rabil besedo, kjer zadostuje že požuganje s perstom? Zakaj pa bi žugal s perstom, kjer otroka že migljej zaverne na pravo pot? Kjer shaja učitelj z bolj mehkiimi pomočki, naj nikar ne rabi precej ojstrih, da zavoljo teh ne zgubi mehkejih, pa tudi zato ne, da si ne podpiše ubožnega lista, da je terdoserčen in neusmiljen. Učitelju je treba, da čuje nad seboj, da mu ne zavrè kri precej pri najmanjšem prestopku učencev. Da učitelj zadostuje tirjatvam sedanje pedagogike, potrebno je, da se premaguje, da vredi vzrejniške pomočke, da stopa od mehkih do ojstrih. Učitelj pa mora tudi človeka po duši in telesu dobro poznati, ter mora biti antropolog in psiholog. Ne dá se tajiti, da so v tem obziru pripravnice prej (in tudi sedaj) dosti zagrešile, kajti tega nauka ne nahajamo še v učilnem načertu. Zadostovali so o tem prevažnem nauku le nekteri suhoparni stavki; vse pomanjkljivo pa si je moral potem učitelj po svojem prizadevanji prisvojiti. Res je, da si učitelj vsled vednega občevanja z otroci in njih opazovanja prisvoji neko djanjsko dušoslovje, s katero v marsikterem obziru dobro izhaja, vendar ta mu vselej ne zadostuje; kajti ne dá se tajiti, da učitelj, kteri dobro pozná človeka, otroka vse drugače sodi in z njim ravná, kakor pa tisti, kteri od vsega tega le malo ali celó nič ne vé. Kdo more duha izobraževati, ako ga še ne pozna? Kdo more otroka vsestransko tako zrejatai, da se pri njem vse v pravem soglasji razvija, kteremu so neznane postave, po kterih se ta razvoj prirodi in vlastno zveršuje? Ako učitelj ne pozná otročje narave, ni pravi odgojitelj, ker ljudje niso nikakoršni stroji ali mašine, in more vsakega otroka po posebnih značajih dostojno obdelovati. Reklo bi se vodo v Savo nositi, ako bi hotel tukaj še dokazovati, kako zeló potrebna je ta vednost za pravo rabo vseh drugih odgojevalnih pomočkov. Kako more pa tudi učitelj med njimi prav zbirati, ako ne zna prav soditi otroških čutov in nagnjenj? Prizadevajmo si tedaj, da se o tem vedno bolj izobražujemo in napredujemo, da si pridobimo človekoznanja in dospemo k pravi izurjenosti v pedagogiki. Svosti si bodimo, da nas bode spoznavanje nježnih otroških dušic čedalje bolj rešilo mertve, mehanične in sitne dresure (ktera se je iz stare šole le kot učilna naprava) tudi v novejšo vsilila, in po sramotnem in žalostnem vladanji palice ohranila. Pa tudi pripravnice naj storé v tem svojo dolžnost!

Strah, da bi bil šolski red zmeden in nestanoviten, zdí se mi popolnoma neopravičen. Nasproti je pričakovati bolj rednega, stanovitnega

in boljšega šolskega reda kot do sedaj, ko je navadno šolska kriminalistika veljala za simbol dobrega šolskega reda, kar je pa v resnici le žalostno znamenje slabe in prerahle discipline. Zmanjšanje telesnega kaznovanja je dosedaj le še premalo cenjen napredek sedanje pedagogike. Ne morem si kaj, da še kažem na Pestalozzi-ja, to svitlo zvezdo pravega pedagoga. Njegov izverstni životopisec Blochman pravi kaj lepo od njega: „Bogastvo ljubezni, to božje življenje v njem, bil je potegljaj, s katerim je on odgojeval; njegova moč je bila omika, s katero je vsakega otroka na njemu pristojni način vzel in odgojeval. Po njej je umetno delal, da je svojo divjo in surovo množico privadil postavnega reda in čednega obnašanja. Ali ni mar tudi naša serčna želja, odgojiti iz otrok dobre, značajne in proste može? Da pa to dosežemo, je naj pred potrebno, da si prizadevamo za zmanjšanje telesnih kazni. Pod vlado palice in pod jarmom terdoserčnega trinoga se otrok družega bolj ne boji, nego telesne bolečine; postaja bolj in bolj boječ, plah, malodušen, suženjsk in hlapčevsk; odgojevati pa si hočemo „krepki narod, može, od katerih se bo lahko reklo: so močni kot levi, pohlevni kot jagnjeta; može, v katerih rokah je zmaga; kajti le oni so sposobni za naj više — za premaganje in poterpljenje“.

Da so se že v starem veku Kvintilian in ljudomili določno borili zoper telesno kaznovanje, vkljub temu pa da vendar niso dosegli, kar so zahtevali, je to ravno toliko njihova krivda kot naša. To naj nam bo v tolažbo, da tudi mi v tem obziru nismo zaostali, ampak si prizadevali postati pravi, popolnoma pedagogi; zakrivila pa je v tem veliko napačna in kriva domača odgoja in izreja. V svoji slepi nevednosti — izvirajoča iz napačne ljubezni — zadolže veliko prvi odgojevalci, ker navadno razvoj duha krivo obračajo ter napeljujejo k škodljivemu nagnjenju, zoper katero se more pozneje učitelj le s prav ojstrimi pomočki bojevati. „Človek je dober, in hoče dobro“, pravi Pestalozzi, „pa hoče pri tem tudi dober biti, kedar dobro dela; ako je pa hudoben, tedaj smo mu zgradili pot, po kateri je hotel dober postati“. Ali nam manjka zgledov od staršev, kateri so s solzami tožili, da je le njih slepa ljubezen in mehkota kriva, da je njih ljubček malovrednej, ako mu je moral pozneje učitelj z ojstrostjo in silo pot v jetnišnico zabranjevati! Iz tega izvira pa za učitelja druga sveta dolžnost, da razširja modra in prava pravila odgojiteljstva med ljudstvom. Učiteljevo delovanje sega daleč zurnaj šolskega zidovja, kajti njegova naloga ni le ta, da vzreja prihodnji rod, skerbeti mora tudi za sedanji čas. Učiteljeva naloga je, skerbeti za to, da zadobé starši veselje do modrega odgojevanja svojih otrok, jih soznanjevati s pravimi pravili naravne odgoje in razvijanjem mlade in nježne rastline otrok, ter jih pri vsem s svetom in dejanjem podpirati. Po svojem trudu bode učitelj kmali dosegel veselje, vidoč, kako si starši zajemajo

iz pripravnih spisov gradiva za svoj prevažni posel. Tukaj moram le obžalovati, da nimamo še domače knjige, ktera bi obdelovala v prav umevni besedi naj važniša vprašanja iz odgojevalstva in izreje. Gotovo bi si zahvalo vsega slov. naroda zaslužil, kdor bi se lotil preimenitnega podvzetja! Pa tudi po krajih, kjer so čitalnice, bralna društva i. t. d., ima večkrat eden ali drugi lepo priliko spregovoriti o raznih prevažnih točkah o izrejevalstvu; taki lahkoumevni govori o imenitnosti dobre izreje, djanjski sveti i. t. d. padejo gotovo na rodovitna tla. Tam pa, kjer ni takih društev, naj pa učitelj porabi vsako priliko in spregovori o preimenitnem odgojevalnem poslu. Keliko blagovitega sadú bode donášalo tako podvzetje! — Ako bode vse učiteljstvo si prizadevalo po vsi svoji moči izpolnovati to svojo nalogo, tedaj se bode gotovo tudi čedalje bolj bližalo idealu, kateri naj bo pri slehernem učitelju — zmanjšanje in odpravljanje telesnih kazen. Ako pomislimo, da so se terpinčenja in trinožtva preteklih stoletij morale umakniti luči napredovalne omike, — zakaj bi ne smeli upati, da bode sedanja napredovalna doba brez šibe in palice v šoli shajati mogla?

Govekar.

O risanju.

(Dalje.)

Svinčnik. Najboljši svinčniki so tisti, ki so enako zernast (gleichkörnig), ki se ne lomijo radi, in ki so svitlosive barve. Gledé na izdelovanje se posebno odlikujejo angležki, norimberški Faberjevi in Hardtmutovi svinčniki. Pravi angležki so najizverstnejši; toda se le po malo rabijo, ker imajo jako visoko ceno. Takisto je tudi s Faberjevimi svinčniki; Hardtmutovi so pa kot cenejši bolj v navadi. Pri vsakem teh svinčnikov razločuje se gledé na terdoto in barvo več verst, kakor je to slehernemu znano.

Za risanje s prosto roko so taki svinčniki dobri, s kterimi je mogoče na navaden sušiven papir kaj zapisati ali narisati. Taki niso ne preterdi ne premehki. Take svinčnike naj bi imeli tudi začetniki pri risanju, kterim niso vgodni niti mehki niti terdi svinčniki. Za risanje prostoročno vstrežajo dovolj Hardtmutovi št. 1 v mehkem, belem lesu, ktere se zavoljo nizke cene mnogo hkrati kupiti more. Za geometrično ali stávbno risanje treba je rabiti že boljše, postavim Faberjeve ali Hardtmutove št. 3, 4, 5.

Dobroto svinčnika se spozná, ako se svinčnik le malo poskuša. Dober svinčnik je povsod enako terd ali mehek, nima v sebi nobenega drobnega peska, in ne praska pri pisanju. Kedar se svinčnik vrezuje, toži se največkrat o njih slabosti, ker se pogostoma lomijo. Ne pomisli se toda, da je temu ne malokrat top nož kriv. Z ostrim nožem je torej

treba svinčnike prirezovati. Ker se pa svinčnik pri risanju kmalo zopet oguli, treba ga je na kakem papirju nekoliko poostriži. Kolikor več svinčnikov in zlasti kolikor več verst ali sort se ima tolikanj boljše. Vse pa mora učenec vrezati že domá pred risarsko uro, da si v šoli s tem časa ne trati, in ne gerdi ž njim perste in risalni papir. Za shrambo svinčnikov naj bi imel vsak učenec poseben tok ali „etui“ (futteral).

Papir. Dober papir mora biti enakozernast, to je povsod enako zložen ali sestavljen. Povsod mora biti tudi enako močan. Če se ga derži proti luči, mora biti enakoprozoren na vseh mestih, ne smeti imeti v sebi nobenih madežev ali lukenj ali drugih tvarin. Nadalje mora biti dobro sklejen ali zliman. Ako se ga na enem robu nekoliko zmoči, ne sme se mokrota hitro razširjevati, in ako se ga z gobo namoči, ne smejo se kazati nikakoršni madeži.

Za risanje v ljudski šoli se rabi gladki ali čisti papir ali pa pikčasti, ako se risa po stigmografični metodi, o kateri hočemo pozneje spregovoriti. Tergovci že tudi takega prav po nizki ceni na prodaj ponujajo. Med temi je menda v prvi versti Ignaci Fuchs v Pragi.

Kedar se koli risa, treba je imeti pod risalnim listom primerno podlogo. Pogosto se rabijo tudi risanke (zvezke), ktere se za marljive in snažne učence priporočujejo. Za take pa, katerim čistost in pridnost ni ravno prirojena in priljubljena, boljši so posamni listi; kajti če je le en list v risanki pokvarjen, že je ta polovico svoje vrednosti zgubila. Da je večje i težje risanje mogoče izveršiti, in zlasti tako, na katerem se po več mesecev deluje, treba je papir pripeti ali prilepiti na risansko desko; za to delo se rabi razmočeni arabični gumi ali tako imenovani ustni klej (Mundleim), ki se v tergovini dobiva.

Tablice in čertalniki. Ti se priporočujejo za male učence v nižjih razredih, a tudi za revne v viših, katerim starši ne morejo in srenje nočejo oskerbljevati papirja, svinčnikov in drugega orodja. Sicer pa naj zmožnejši mali učenci tudi risajo na papir da si svoje perva umetniška (!) dela shranijo i obvarujejo, in da se učenec i učitelj o svojem delovanju izkazati moreta. Tablice iz „kartona“ (Papptafeln) so boljše, nego iz škрила, ker te otroci preradi potarejo, in ker njih leseni okvir jako ovira pri risanju in pisanju. Navadni čertalniki pa za take tablice niso dobri zavoljo terdote. Prodajajo se sicer neke krede, ki so pa močno drage in se prerade lomijo. Iz vsega tega sledí, da za dalječasnó risanje ni toliko priporočati tablic, tudi manjim učencem ne. Pri začetnem risanju jih je pač treba rabiti.

Nož. Dober nož z več (2 ali 3) ostrimi rezili mora pač vsak risar imeti. Nož potrebuje, da si vreže svinčnik, obreže papir ali ga odreže z risalne deske, da si izbríše pomotne čertice in čerte i. t. d.

(Konec sledí.)

Pervi splošni hervaški učiteljski zbor v Zagrebu.

(V zboru zap. Lj. Tomšič.)

(Konec.)

Poročevalec bere 2. točko, ter pravi, da bi tudi nadalje učitelj na deželi bil orglar, ker za orglanje bi se težko kdo drugi sposoben našel, pa orglanje tudi, če se dobro pomisli, učiteljski stan ne ponižuje.

Tomić J. razlaga, da se petje pri pogrebih ne vjema z učiteljsko častjo, ter se naj raje sklene, da učitelji ne smejo zanaprej pri pogrebih peti. (Dobroklici.)

Feržič se vjema s predgovornikoma. Orglanje mora zanaprej učiteljeva dolžnost ostati, ker bi sicer nikogar za ta posel ne mogli dobiti. Mesto Koprivnica že delj časa organista išče, ter mu tudi lepo plačilo obljubuje, pa se vendar nihče ne oglasi. Če je tedaj za mesta tako slabo za organiste, kaj pa še le po vaseh? Proti petju na pogrebih, za katero pa nekterih krajih učitelj kakor kak berač dobi le 10 krajcarjev, se govornik odločno izrazuje.

Matasović hoče, da se tudi orglanje odstrani izmed učiteljevih dolžnosti. Pravi, da je večkrat kaka črna maša, pri kateri učitelj orgljati mora in sicer v času, ko bi imel v šoli biti. Kaj stori? Pusti šolo in gre v cerkev, da se fajmoštru ne zameri. Vidite tedaj, da se orglanje ne strinja z učiteljskim poklicem, orglanje je zavera šolskemu napredku.

Buzolić. Kdor ima dve očesi v glavi, lahko opazi, da je v prebranej točki prav dobro rečeno v tem obziru: da se namreč učitelj z ničemur pečati ne sme, kar bi ga v njegovem poklicu oviralo. Tu se tedaj ima orglanje in pogrebi razumiti. Govori za izvirno formolacijo.

Resolucija 2. je sprejeta in se glasí: Učitelj se ne more izvzemši šolsko službo na nobeno drugo službo siliti; pa se tudi z ničemur pečati ne sme, kar bi ga oviralo v poglavitnem poklicu.

Bere se 3. točka.

Tomić P. pravi: Če učitelji dosežejo to, kar tukaj glede plače zahtevajo, so res srečni. Treba se je na deželne razmere ozirati. Nikar ne mislite, da so naše razmere enake razmeram po vsem svetu. Mi post. ne moremo tako dolgo živeti, kakor Rus, Čeh ali Nemeč, jaz n. pr. sem o sebi prepričan, da 50. leta gotovo ne bom preživel. (Smeh.) Treba se je tedaj tudi na naše klimatičke okolnosti ozirati in mirovino z obzirom na naša leta in življenje vstanoviti. Jaz pravim, da je učitelju dosti, ako 25 let dosluži, potem že gotovo mirovino zasluži. (Živio.)

Posavec Jože ne more formolacije potrditi. Ni dosti jasno, kdo naj osnuje in vredi učiteljske penzijske fonde. Jaz imam raji, ako me

soseska za starost oskrbi, kakor da še le soseska v tak fond svoj denar meče. Taki fondi včasih kar čez noč zginajo. (Mrmljanje.) V tej točki naj bi se namesto „država“ reklo „postava“.

Hefelev pravi, da moramo le na to misliti, kdo nam kaj dati more. Soseske nam ničesa dati ne morejo. Premislimo le, kako nas težko plačujejo, dokler smo še v aktivni službi, kako bi pa bilo še le potem, ko bi brez dela pobirali krajcarje iz soseskine blagajnice. Pa še, ko bi se zgodilo, da bi v kakej soseski bila po 2 — 3 penzionirana učitelja, bi soseska čisto na beraško palico prišla. Država naj nas v starosti prevzame.

Buzoliću sta oba predgovornika prenapeta. Eden ne upa državi, drugi pa soseskam ne. Treba jih je umiriti. Jaz mislim, kjer soseska ne more plačati svojemu učitelju mirovine, tam naj vlada v pomoč priteče. Treba je osnovati fonde, za ktere naj bi tudi soseske kaj storile.

Jože Posavec vpraša, kdo naj take fonde osnuje, ako so soseske revne? Nazadnje si bomo morali še sami od ust odtegniti, pa si fonde za našo starost delati. Čemu bi tedaj zidali tisto, kar se podreti more. Država nas mora preskrbeti v starosti našej.

Basariček: Lehko je predgovorniku čakati, dokler bi to država storila, kar on zahteva. Ta reč se državi nebi smela popolnoma izročiti. Kar je pa Hefelev rekel, da se hoče celo breme soseskam naložiti, to v tej točki ni rečeno.

3. točka, ko je sprejeta, se tako glasi:

Eksistencijo učitelja in njegove družine ima v slučaju onemoglosti, starosti ali smrti država zagotoviti. Vsaki učitelj in vsaka učiteljka hrvaške države ima po 25. letih svoje službe pravico na celo mirovino (penzijo).

Filipović pravi, da se drugi oddelek te točke nikakor ne bo mogel uresničiti, ker v nobenem stanu v vsej Evropi ne dobí človek za 25 let svoje službe, vse plače v mirovino.

Sledeče resolucije bile so brez debate sprejete:

4. Učitelj naj bo svoboden pri volitvi pomočnih knjig, raznovrstnih učnih pomočkov in v načinu svojega poučevanja. Njegovo pedagoško-didaktično delovanje imajo soditi in nadzirati le strokovnjaki, ktere država za to postavi. Nadzorniki imajo pa, če bi učitelj zahteval, svoja poročila njemu pokazati.

5. Obnašanje učitelja kod mestnjana ne spada v šolske, temuč v mestnjanske postave. Disciplinarne kazni se proti učitelju le zavolj zanemaritve njegove službe in službenih dolžnosti vpotrebiti smejo.

6. Disciplinarne postave imajo učitelja od vsake samovoljnosti in zlorabe predpostavljene gosposke braniti. Nobena kazen se učitelju ne sme naložiti, dokler se pravično ne preiskuje, v čem je krivico storil. V disciplinarnih preiskavah naj bodo vselej tudi dva obtoženčeva poverjenika, a obtožencu naj bo dovoljeno vse preiskovalne spise pregledati in prebrati.

7. Dokler se splošna postava o zborih ne vstanovi, smejo se učitelji tudi zanaprej zbirati, da pretresujejo interese šole in svojega stanu. Vsakega leta se naj enkrat splošni učiteljski zbor skliče in sicer v mestu, katero bi bilo v ta namen naj prikladniše.

8. Narodni učitelji kod najglavniši faktori narodne omike imajo v interesu naroda in njegovega napredka pravico aktivne in pasivne volitve.

9. Učitelji v službi kakor tudi učiteljski pripravniki so rešeni presentne vojniške službe.

~~~~~

Glavna seja je dokončana. Veliko število gospodov učiteljev zapusti dvorano. Predsednik pravi, da se bo seja čez 10 minut še nekaj časa nadaljevala. Ko se zopet predsednik oglasi, da se zborovanje nadaljuje, predlaga

Stojanović, da bi se drugi hrvaški učit. zbor v Zemun poklical, ter pravi, da so že ondotni mestnjani po telegrafični poti željo izrekli, da bi se prihodnje leto učitelji tje zbrali. Bere telegram. (Odločen 2. zbor učiteljski v Zemunu.)

Truhelka želi, da bi odbor, ki je ta zbor tako lepo vredil, tudi unega v Zemunu priredil in ravnal. (Sprejeto.)

Filipović oglasi gospodičino Jambrišakovo, učiteljko iz Krapine, ki ima v imenu ženskega odbora o ročnem delu v ženskih šolah poročati.

Gospodičina Jambrišakova prav obširno in temeljito govori o ženskem ročnem delu v deklških šolah, kakor tudi sploh o njenih namerah. Prav oestro govori proti samostanskim preparandijam, ter tudi, da zagrebške „milosrdne sestre“ niso kar nič sposobne, omikati žensko mladost za učiteljski stan. Preparandije za učiteljke naj bi bile svetovne, učiteljke v tacih preparandijah bi ne smele biti „milosrdnice“, ker one namesto da širijo ljubezen za svet, ljubezen do človeštva, one sejejo zaničevanje sveta, ker ga namreč že iz svojega duhovnega poklica same zaničujejo. Vlada naj bi štipendije za dekleta osnovala, katere bi se želele omikati za stan učiteljski. Potem prebere poročilo ženskega odbora, katero je brez debate bilo sprejeto.

Basariček bere poročilo o „zabaviščih“ (Kindergärten) ter sklene 1. da bi se ti zavodi imeli po celej domovini razširiti.; 2. da bi vlada skrbela za učitelje in učiteljke v tacih zavodih.

Stojanović predlaga, da bi se zbor zahvalil srbskej vladi, ki je veliko število bukev podarila pedagogičskemu društvu. (Sprejeto.)

Tomić P. želi, da pridejo zdaj posamesni predlogi na vrsto. (Se ne sprejme.)

Filipović oznani za jutrajšnji dan izlet v Križevce.

Modec bere program tega izleta, podpisan od Lambla, ravnatelja gospodarske ondotne šole.

Potem se še telegrami preberejo iz Šabca, Pantovača, slov. Gorice, Celja in Prage.

Filipović se zahvaljuje vsem zborovalcem za prijaznost in potrpežljivost. Zahvaljuje se potem vladi, starešinstvu mesta Zagreba in tudi drugim soseskam, ki so kaj za ta zbor darovale, kakor tudi vsem ptujim gostom, ki so ta zbor s svojim prihodom počastili. (Živioklici od vseh strani.) Sklene svoj govor z besedami: Živila svobodna šola!

Buzolić se zahvaljuje v imenu zbora centralnemu odboru, ki je tako lepo zbor vredil. (Živioklici. Zbor se razide.)

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

27. Da se je za naše slovstvo svetla zarja prikazala, komu se imamo zahvaliti? — Tako poprašuje v „Slovenskih mislih“ l. 1847 M. Majar, ter pravi: „Slavni kmetijski družbi na Kranjskim, ki nam Novice izdaja, čestitemu vredništvu naših Novic, verlim prijateljem, ki za Novice pišejo in hudobornih prepircov med seboj ne terpe, in vsim domorodcam, kateri nam slovstvo podpirajo, in slovenščini, bodi z besedo ali z djanjem, prijateljsko pomagajo“. — „In prav bi bilo, piše str. 7 v 2. listu Novic, da bi obči naš pravopis vsigdar upotrebovali, ne samo v Novicah, temuč tudi ako kake bukve, ali bodi kar hoče, pišemo. Mešati zdaj jedno zdaj drugo, je zmešnjava, ktera ni lepa in samo moti“.

V Bohoričici je poslovenil bil Metelko prej omenjene bukvice: „Serce ali spoznanje in zboljšanje človeškiga sercá“, ktere je And. Skopec iz Amerike v nemškem jeziku svojim prijatlom v Teržič poslal v spomin, in priporočil z besedami: Berite in premišljajte, spet in spet berite, in na-se obračajte! — ter jih oznani v Novicah l. 22. „V resnici so te bukve tako lepe, piše v oznanilu še posebej Metelko, da se

jih človek skorej ne more naveličati brati, temuč če jih večkrat bere, lépši se mu zdé. Zavolj njih posebne lepote ali božjiga duha, kateri se iz njih glasí, smo jih na Krajnsko predjali, in akoravno upamo, da bo Krajncam ali sploh Slovincam z njimi tolikanj bolj vstreženo, ker dozdej v krajnském jeziku še nismo imeli tacih bukev, iz katerih bi se mogel notranji človek prav spoznati: smo verh tega še takó naredili, da vsak, kateri te bukve kupi, s tem tudi svéto véro v Ameriki razširiti pomaga; ker vse, kar se per njih perdobi, se bo misijonarjem ali oznanovavcam svéte vére v Ameriko poslalo, de bi mógli z večími perpomočki luč svete vere nekoliko delj v tiste kraje nesti, kjer dozdej v strašni dušni temi peklenski duh kraljuje. — Iz teh bukev tudi vsak vídi, kako lepo branje imajo ljudje tudi v daljnih krajih svetá“.

Metelko ranjkemu škofu Antonu Alojzju, kateri ga je jako čísal, pokloni posebej bukvice „Sercé“ in naznani njihov namen ter v posebnem pismu po nemški razodene svoje misli o stari in novi pisavi. — Te bukvice sem spisal v dosedanjem čerkopisji; to pa zato, si bode mislil marsikdo, ker jih želi kar se dá močno razširiti; ali — imam k temu še druge tehtne vzroke. Dasi ravno je dosedanji čerkopis (Bohoričica) v samoglasnikih zeló pomanjkljiv, in ker njih bistvenih razločkov ne more zaznamnjati, pravilno branje obtežuje, tujcem dela celó nemogoče; imá vendar po primerni spreminjavi dolgih in kratkih soglasnikov, pri kateri se med branjem okó manj utrují, svojo gotovo prednost pred mnogo drugimi pravopisi, tudi pred Gajevim.

Nekteri so za Gajico strastno vneti in ne číslajo nobenih razlogov, češ, njena vesoljnost, katero si pa le domíšljujejo, preseže vse drugo; nekteri so pa strastno razdraženi zoper njo in ne terpijo nobenih takih bukev v svoji hiši. V mojih očéh nima ne ta ne una stranka nobene veljave; jaz milujem obe, in zrem edino le na neoveržljive če tudi v strastni razdraženosti ali po predsodkih prezirane razloge. Svést si, da svetli knež in škof, prosti sleherne strasti, gledate le na to, kar je dobro, se derznem razložiti Vam o tem svoje razloge.

Čerke *š*, *š*, *č*, opovirajo hitro pisanje in sploh zaderžujejo človeka, da ne more brez pogostnih prenehlejev zderžema pisati mnogo besedi — Gerk je iz tega vzroka odpravil celó piko nad *i* —; vélike so previsoke ter v drobnem tisku nerédno razširjajo verstice; očem neprijetno pačijo pisavo, ako se samoglasniki, da se odpravijo dvombe, znamnjajo z velikrat potrebnimi naglaski. Nasledniki tega čerkopisja opuščajo toraj naglaske, in tudi pogoltnice pri *v*, *s*, *k*; zajdejo pa tako v mnoge druge nedoslednosti. V slovenščini se nobena beseda ne piše brez samoglasnika; toraj je nedosledno predloge *v*, *s*, *k* pisariti nam *v'*, *s'*, *k'*. V češčini naj že bo, ker ima svojo priliko; vendar celó Čehi zmečhujejo mnogokrat

one terdobe s pridjanim *e* ali *u*: ve vodé, ve mné, se střechy, se sveta, ke mné, ku konci itd.

Grajati je, da se nam. *z* piše *c*, ker temu znamnju oni glas s perva ni lasten, toraj ni klasičen, ter se v pisanji in tiskanji lahko zamenja z *e* . . .; brez *f* so pismena le preveč v verstah, premalo nad in pod njimi, vzlasti ker se v našem jeziku *f* skor nikdar ne rabi. Da se temu pride v okom, bi latinskimi čerkam pustiti se mógli njih izvorni glasovi, razločki pa očitno znamenjati. Do tega svésto pridemo in priti moramo. Kolike napake se sicer godijo v lastnih imenih! . . .

V nobenem slovanskem narečji pisatelji s svojim čerkopisjem niso tako nezadovoljni kot v českem, in pred kratkim je Hanka, da se odpravijo nelični *z*, *š*, *č*, nasvetoval drugačne znake (Jordans Jahrb. 1846) in v evangelijih jel jih tudi rabiti. Obžalovati je toraj, da je Gaj priporočati jel tako neprilčno pisavo.

Kar vesoljnost zadéva, se-li po njej more doseči? Nikakor ne, mi je pisal prevred umerli Kopitar, ki se je zeló hudoval nad njo. — In kaj pridobi s tem naše ljudstvo v oliki? — Olikanim pa razna pisava težave ne dela. — Pravopis je treba vstanoviti, kateri ima za vse razločke bistvenih glasov svoje lastne znamenja, kar se zgoditi more le po cirilskem navodu. Do takega slovanskega vsem potrebam primerjenega pravopisa v prihodnje gotovo pride; dotlej pa je po moji misli bolje pomagati si za silo z že privajenim, kot pomanjkljivo zamenjávati s še bolj pomanjkljivim.

Iz tega se vidi, da Metelkota nikakor ni bila volja pustiti svoj pravopis in prijeti se Gajice. Motilo ga je tudi, ker je bilo sim ter tje brati o vzajemnem pravopisu slovanskem na podlagi latinske abecede itd. (cf. Entwurf eines gesammtslav. Alphab. auf lat. Grunde, nach den Ansichten eines Südslaven. Jordans Jahrb. 1847.)

Vse drugač pa je ravnal Slomšek. Prijatelj resničnega napredka, in vselej pripravljen, osebne misli temeljitim željam drugih in občnemu pridu podvreči, se je tudi novega pravopisa brez daljega pomislika poprijel, berž ko se je pokazalo, da je pri mnogoteri pomanjkljivosti vendar perva stopinja k vzajemnosti in književni edinosti Jugoslovanov (vid. Besed. Slomšku v spom. str. 11). Druge Drobntince njegove l. 1847 so tiskane bile že v Gajici. — Tega jako vesel spregovorí o njih dr. Bleiweis v Novicah str. 180 gledé na Metelkovo nasprotvanje nekoliko bolj rezno:

„Cele Drobntince so se prikazale letas v novi obleki, to je, v novim pravopisu, kteriga bi že zdaj lahko stariga imenovali. To nas je prav razveselilo, ker je očitno znamenje, de je tudi na Štajarskim novi pravopis občinski pravopis, kteriga zdaj vsi imenitniši slovenski pisatelji po Krajskim, po Koroškim, Teržaškim in Goriškim pišejo in tudi

omikani kmetje brez spodtike beró. Zadnji čas bi bil tedej, de bi se od pravopisa tudi pri nas nič več ne govorilo, ker ni nad njim toliko ležeče, kakor nekteri mislijo, ki se ne morejo čez abecedo povzdigniti. Saj to vsak izobražen človek vé, de ga še ni v nobenim jeziku in de ga tudi nikdar ne bo — popolniga pravopisa, in de je prazno prizadevanje, taciga iskati; de torej tudi naš sedanji pravopis ni brez pomanjkljivosti. To pa je njegova gotova prednost, de z majhnimi razločki ga večí del Slovanov našiga cesarstva piše; in v ravno ti občjosti obstoji tudi prednost nemškiga, laškiga, francozkiga pravopisja, če ravno nobeden izmed njih ni popoln. Kdaj bojo tedej tudi Slovani jenjali abecedarji biti?! Oj! de bi si pač druge narode: Nemce, Lahe, Francoze itd. v izgled vzeli, kterim je več na reči, kakor na čerki ležeče! Naj bi Slovenci raji več pisali in dobriga, kakor pa se preganjali za gole čerke in se tako zmirej med abecedarje povračevali! Pač res je: de čerka morí, duh pa oživlja“.

Šolsko obzorje.

Iz Konjic. Da sedanje š. postave o obiskovanju šole kaj veljajo, se od dné do dné bolj kaže; toda kako trudapolno za šolska svetovalstva je izverševanje teh postav, nikdo ne dvomi. Da si naše krajno šolsko svetovalstvo v tej reči veliko prizadeva, je jasno; pa vse prizadevanje vendar ne more zaželjenega sadú roditi. Pri nas je še precej otrok, ki bi po postavi mogli hoditi v šolo, pa ne hodijo; veliko jih je samo 1, 2 ali 3 leta v šolo hodilo, potlej pa izstopilo. V I. razredu imamo 129 otrok, v II. 90, v III. 70 in v IV. 37, vkup 326 — namesto 550. Učilnica I. razreda je prenapolnjena in za toliko učencev premajhna, v kateri je le 22 kratkih klopi. V vsaki klopi bi imeli le 4 učenci, k večemu 5 prostora, sedaj jih pa sedí v vsaki po 6. Kako težko v pisanji podučevati, če učenci tako natlačeni sedé, da se še gibati ne morejo, vsakdo lahko previdi. Blago misel je nekdo sprožil, da bi se napravila tukaj dekliska šola. Na vsako stran bode se tú moralo prej ali pozneje nekaj storiti.

Naše najbližnje učiteljsko društvo je v Celji, čigar delovanje je dovelj znano. V Celjsko učiteljsko društvo smo vpisani tudi nekteri učitelji iz konjiškega okraja. Pa to ni dovolj, da se vpišemo v kako društvo, temuč moramo tudi kaj delati in od tega dobička imeti; mi pa v tej zadevi malo storimo in tedaj tudi nikakoršnega dobička nimamo. Celje je za nas predaleč, in ko bi hoteli vsaki mesec k zborovanju učiteljskega društva iti, bi nas to preveč stalo, ker naša plača ni tako mastna. Kaj nam je tedaj storiti, da v izobraževanju ne zaostajamo? Osnujmo si učiteljsko društvo s sedežem v Konjicah! Kako potrebno bi nam to bilo, tega menda nihče ne dvomi. Naši bližnji sosedje iz Slov. bistr. okraja bodo se nam gotovo radi pridružili. Samo pomislimo: le z zedinjenimi močmi se more kaj tehtnega storiti. Sloga jači, nesloga tlačí. Učitelji konjiškega okraja tedaj naprej!

Še eno novico! Še ni dolgo, kar je učitelj v n. v šoli nekega zeló nemirnega dečka zlasal in ga stati pustil. Zategadelj se jame otrok močno jokati. Učitelj mu zapové molčati, da bi drugih ne motil, pa vse nič ne pomaga. Ko

pride domú, ga prime božjast, in v treh dneh — umerje. Sodnijska preiskava je razsodila, da je imel otrok neko skrito bolezen, ktera je božjast vzročila in zaradi ktere je tudi umerl. Čeravno je bil učitelj nekrivega spoznan, je imel vendar dovolj sitnosti. Taki dogodki tudi v drugih krajih kri vnemirijo in odgojo močno opovirajo, ker nespametni starši v pričo otrok kaj takega radi govoré in še po učiteljih udrihajo. Tega smo se mi tukaj dobro prepričali. Neki učenec, ki je to novico domá slišal, in namreč tako, da je učitelj učenca ubil, jo je naznanil tudi svojim součencem in še pristavil: »Sej učitelji ne smejo kaznovati.« (!) To je sicer resnica, pa boljše bi gotovo bilo, ko bi starši otrok ne učili »učitelji vas ne smejo kaznovati«, temuč jih sami strahovali in krivice ne podpirali. Taki dogodki kličejo učitelju: pozor! Jaz pa kličem staršem v imenu učiteljev: Delajmo z zedinjenimi močmi, ako hočemo, da iz naše mladine kaj prida priraste!

F. J.

Iz Dolenskega. Kakor sem zadnjič naznanil, da bomo imeli 27. svečana t. l. v Kerškem shod, da si bomo volili učitelja v okrajni šolski svet, kjer nas bode zastopoval, se je 27. preteč. m. res zgodilo. Zbralo se nas je 13 učiteljev v Kerškem, in pričela se je volitev in glasovanje pod predsedstvom našega prečastitega in za blagor šolstva zelo vnetega, častnega kanonika in c. k. okrajnega šolskega nadzornika g. Edv. Polak-a.

Od trinajst glasov, kateri so bili oddani, jih je dobil g. Florijan Kaliger, učitelj v Boštanji, osem; g. učitelj Šentjernejski 3, in Škocijanski in Šmarješki vsaki po enega. Z večino glasov, je torej izvoljen za uda v okrajni šolski svet g. Florijan Kaliger, da nas bo, kakor po vsi pravici od njega pričakujemo in tudi tirjamo nadomestoval, in se tudi, kedar bo potrebno za nas potegnil, nas izverstno branil, in zagovarjal, pa ne da bi v okrajnem šolskem svetu samo »figuriral«, in vse priterdil, kar bodo drugi sklepali in sklenili, naj bo že za učiteljski blagor, ali ne; zato ga nismo volili, ampak da bo ostal zvest svojim obljubam, in vse, kar bo od drugih tirjal, sam na tanko spolnoval.

Po volitvi smo tudi začasno načertali »učni črtež« za naš šolski okraj, v katerem se je delo in število ur zopet ubogim učiteljem pomnožilo, tako, da bo mogel vsaki učitelj, vsaki dan zjutraj po 3, popoldne pa po 2 uri podučevati, da bo tirjatvi nove šolske postave zadostoval. Vidi se torej iz tega zopet, da se učiteljem zmiraj več dela naklada; ali za njih slabo materijalno stanje, in za pobiljšanje njihove prepričle plače se pa malo ali celó nič ne dela, deželni zbor snuje za nas le začasne postave, ktere pa vlada poterđiti ne more, in tako nam ubogim učiteljem samo z obljubami strežejo; nekteri teh gospodov, pa še celó mislijo, da, če bi imel učitelj nekoliko boljšo plačo in bi ložeje dihal, bi se ne dal več tako krotiti, kakor do sedaj. Ali, dragi gospodje! ne prezirajte nas ljudskih učiteljev, ker, ako hočete, da se bo verli slovenski narod vedno bolje izobraževal in olikoval, morate pri pravem koncu, to je pri ljudski šoli začeti, in nam kmali naše revno materijalno stanje zboljšati; ako nam tega ne storite kmali, bomo primorani se drugam obrniti, ker nam bo popred zdatno pomagano. — Upajmo pa, dragi tovarši, da se bo nam vsaj naše slabo stanje za gotovo letos zboljšalo, in da bomo tudi mi kranjski učitelji, kakor naši bližnji sosedje iz Štajerskega, kmali mogli reči: Hvala Bogu! zdaj smo zadovoljni in se hočemo tudi zmiraj z večjim veseljem v svojem stanu izobraževati in tako naši dragi, mili domovini zmiraj boljše koristiti.

J. Jerom.

Iz Bleda. Danes (11. t. m.) umrl je tukajšnji dekan g. Šimon Peharec (sin nekdanj. terziškega učitelja). Ranjki je bil zvest šolski prijatelj in podpornik ljudskih učiteljev, kakoršnih je dan danes, le še malo. Naj njegov spomin živi med nami!

Iz Ljubljane. Ministerstvo za bogočastje in nauk deželnim odborom priporoča, da bi podpirali štipendije za učiteljske pripravnike.

— Minister za bogočastje in nauk je podučiteljema Matevžu Močniku v Ljubljani in Karolu Dermelju podelil naslov «učitelj».

— Pri poslednjih učiteljskih večerih so bile na versti te-le stvari: »Slepec« deklam. gospodič. M. Z.; »zdravje, bolezen in smert«, gov. L. Belar; »estestika«, gov. J. Zima; «Slovenec in Nemeč», filologični odlomek, gov. A. P.; kratkočasno berilo bral g. Gerkman; o zemljepisji in zgodovini, gov. Močnik; »šolstvo in učiteljstvo drugod in tod«, gov. A. P.; razlika o plači učiteljev v drugih deželah in v Avstriji, gov. Fr. Gerkman; »o godbi«, gov. J. Majer.

— Gosp. Dav. Terstenjak v »Zori« nasvetuje, da bi se osnovalo »društvo slovenskih pisateljev«, in predlaga, da bi se v jeseni vsi slov. pisatelji zbrali v prijazni pogovor, kako bi se ustanovilo to zanimivo društvo. Kdor je za oživotvorenje tega društva, naj svoj pristop pismeno naznani gosp. Davor. Terstenjaku (Ponikel, Südbahnstation) do 30 maja t. l., in naj tudi nasvetuje mesto, kje naj bi bil prvi občni zbor. To društvo bi bilo sedanjim potrebam in razmeram zelo primerno.

— Prišel je na svetlo prvi zvezek »Slovanskega pedagoga« ali list za slovansko učiteljstvo in za šolske prijatelje, in obsega mnogo krasnega blagá iz slovanskih krajev v raznih jezikih. Tudi »slov. šolstvo« ima vversteneno.

— K slov. učiteljskemu društvu so pristopili gg.: Janez Kaliger, učitelj v Šmarjeti na Dolenskem; Ivan Kerne, učitelj na Čeručah; Franc Lavrič, učitelj v Škocijanu; Jožef Traven, učitelj v Naklem; Janez Goršič, učitelj v Vipavi; Ivan Dolinar in Rudolf Pibernik, učitelja v Terstu; Janko Benko, učitelj v Pasjej vasi pri Kopru; Lovro Serajnik, učitelj v Žitarivasi na Koroškem; Janez Robič in Bošt. Krajnc, učitelja v Ptujem; Fr. Vučnik in Lenart Voglar, učitelja pri sv. Barbari v Halozih; Anton Stuhec, učitelj v Polenšaku.

Vstopnino so plačali gg.: Janez Kaliger, Ivan Kerne, Fr. Lavrič, Jož. Traven, Jan. Goršič, Janko Benko in Lovro Serajnik. Letnino za 1872 so plačali gg.: vitez Gariboldi, Fr. Lesjak (za 1871 in 1872), Kaliger, Kerm, Lavrič, Traven, Goršič, Kavšek, Fr. Praprotnik, Sajè, Mandelc, Kovšca, Hiti, Ukmar in Putrè (za 1871).

Premembe v učiteljskem stanu na Kranjskem. Gosp. Anton Krašovic, učitelj v Cerknici, gre v pokoj, in na njegovo mesto pride začasno g. Fr. Papa, učitelj v Ložu; gosp. Anton Berčič, podučitelj v Žireh, pride za začasnega podučitelja v Lož.

Razpis službe. Pri Vseh svetih (blizo Ljutomera) na Štajerskem v oromuškem okraji je razpisana učiteljeva služba s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Učitelj mora biti tudi orglavec, za kar ima do 100 gold. dohodkov. Ker se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Vseh svetih (p. Friedau) do 31. marca t. l.